

DIVLJE ŽIVOTINJE U VRTU

HRANILICE ZA PTICE

ZOO
Zagreb

Suživot ljudi i ptica posljednjih desetljeća sve je prisniji. Zbog ljudskih aktivnosti poput krčenja šuma mnoge ptice ostaju bez prirodnog staništa te sve češće obitavaju u gradovima i našim vrtovima. **Vrstama koje ne sele zimsko je razdoblje osobito teško zbog slabe dostupnosti hrane i niskih temperatura.**

Jedan od načina na koji im možemo pomoći tijekom duge zime jest postavljanje hranilica u naš vrt koji predstavlja svojevrsno sklonište za brojne vrste, a uz male preinake možemo ga pretvoriti u pravi mali divlji rezervat koji će ovim zanimljivim i korisnim životinjama pomoći u preživljavanju.

VELIKA SJENICA

KAKO HRANITI PTICE?

Sadnjom biljaka pružamo pticama prirodan način ishrane, zaklon i mjesto za gniježđenje. No zimi kada vegetacija miruje, hranilice su jedan od načina kako im možemo pomoći u tim nepovoljnim mjesecima.

Za postavljanje hranilice najvažnija je lokacija. Neke vrste više vole otvorena područja, kao što su travnjaci zbog veće preglednosti i lakšeg uočavanja grabežljivaca, dok druge vrste daju prednost skrovitim i zaklonjenim mjestima. I balkoni zgrada mogu poslužiti kao postaje za hranjenje.

Postoje različiti oblici hranilica: neke lako možemo izraditi kod kuće, a neke možemo kupiti u trgovini. Vrsta hranilice će ovisiti o vrsti ptice koju vidamo ili bismo željeli vidjeti u našem vrtu, voćnjaku ili na našem balkonu.

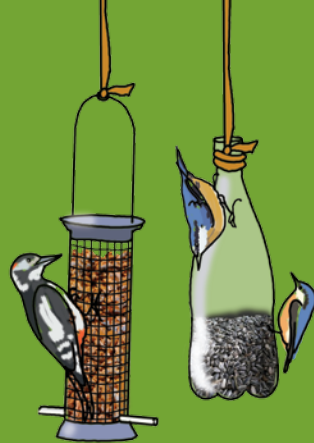

VELIKI DJETLIĆ

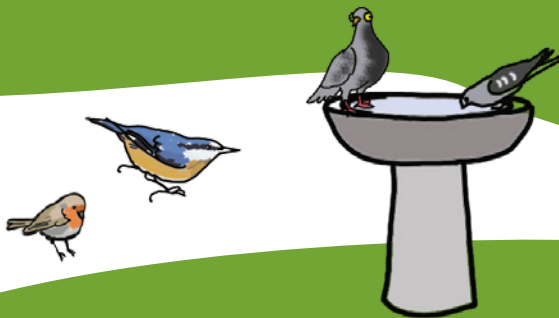
VIŠEĆE HRANILICE

Za izradu hranilica možemo koristiti različite mreže i cijevi. Takve cjevaste hranilice možemo izraditi od krute metalne mreže ili plastike (npr. plastične cijevi ili plastične boce). U krute metalne mreže obično stavljamo orašaste plodove kao što su orasi, kikiriki, lješnjaci, indijski oraščići, bademi, pinjoli i sl., a u one plastične razne sjemenke. Praktično je na dno hranilice staviti poslužavnik jer ptice vrlo često ispuste sjemenke iz kljuna, a poslužavnik ih zadržava. Ovakve hranilice privući će različite vrste ptica: sjenice, zebe, crvendaće, brgljeze, popiće, vrapce, djetliće...

Mrežaste hranilice možemo jednostavno izraditi:

Potrebna nam je savitljiva metalna mreža 20 x 23 cm, malo žice i dva poklopca jednake veličine (plastični ili metalni poklopci sa staklenki). Rubove metalne mreže spojimo žicom u cilindar visine 20 cm. S donje strane cilindra učvrstimo jedan poklopac s pomoću metalne žice. Napunimo hranilicu hranom za ptice te potom zatvorimo drugi kraj hranilice drugim poklopcem. Na gornjem dijelu metalne mreže kroz otvore provučemo žicu tako da dobijemo omču kako bismo mogli objesiti hranilicu na drvo, odnosno granu. I to je to!

HRANILICE S LOJEM

Osim na stolić pripremljenu hranu možemo objesiti na stablo. **Različite sjemenke možemo pomiješati s neslanom, nedimljenom goveđom mašću (lojem ili salom)** koju smo prethodno otopili, izmiješali sa sjemenkama te potom ulili u manju posudu. Kad mast otvrdne, držat će sjemenke na okupu, a sve zajedno možemo pričvrstiti konopcem i objesiti na drvo.

Mast možemo staviti i u mrežicu ili u kruti čvrsti loj ugurati sjemenke i sve zajedno objesiti za drvo. Lojem također možemo napuniti deblju granu ili češer, koji se savršeno uklapaju u prirodni okoliš i kojima će ptice brzo i lako pristupiti. Loj je visokoenergetska hrana i ptice se njime rado hrane zimi jer tada zbog hladnoće pojačano troše svoje tjelesne zalihe hrane. **Salo ili loj najčešće će privući sjenice i crvendaća.**

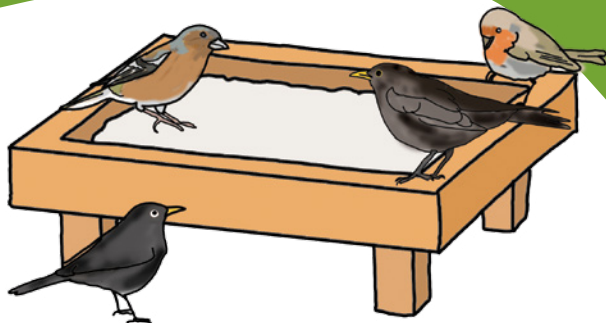
STOLIĆI ZA PTICE

Najčešće hranilice za ptice jesu tzv. **stolići** koje možemo postaviti na tlo, objesiti na drvo ili postaviti na stalak. Kada ih postavljamo, važno je paziti da je mjesto van dosega grabežljivaca, npr. mačaka, a stolići moraju biti i natkriveni da bi hrana ostala suha.

Najčešće vrste ptica koje će ova vrsta hranilice privući jesu **crvendać, kos, zeba, strnadica, vrbac, plavetna sjenica i velika sjenica**. Na stoliće za hranjenje najčešće stavljamo sjemenke

poput: **pšenice, ječma, zobi, raži, heljde, sjemenki suncokreta, lana, bundeve, proso, kukuruz, sjeme uljane repice, sjeme šafranike** i slično. Na taj stolić pticama možemo davati i **sušeno ili svježe voće**.

KAD HRANILICE NEMA

Najjednostavniji način hranjenja ptica je bacanje sjemenki na tlo, međutim, takve sjemenke brzo propadaju, a tada su i izvor hrane mnogobrojnim glodavcima i ostalim životinjama.

Namjeravamo li tako hraniti ptice, poželjno je primijeniti sljedeća pravila:

- **napravimo okvir od drveta** unutar koga ćemo baciti hranu – tako možemo pratiti koliko se hrane pojelo, a koliko je ostalo na kraju dana (na taj ćemo način znati koliko količinu sjemenki davati pticama svaki dan jer, u protivnom, suvišna hrana ostaje i kvari se);
- **hrana mora biti raznovrsna (svježe i sušeno voće, sjemenke)** i postavljena na različitim mjestima da bismo privukli što više različitih vrsta;
- **trebamo svakodnevno počistiti područje hranjenja** da bismo spriječili truljenje hrane i razvoj bolesti.

UPUTE ZA IZRADU OVIH
I DRUGIH HRANILICA
MOGU SE PREUZETI
NA WWW.ZOO.HR

NEKOLIKO SAVJETA:

- **Najbolje je da svaku vrstu sjemenke odvojimo u zasebnu hranilicu, odnosno da u vrtu postavimo više hranilica s jednom vrstom sjemenki.** Svaka vrsta ptice odabire određenu vrstu sjemena pa će stoga u hranilicama jesti ono koje im najviše odgovara, a ostalo će ostaviti, pa će ono propasti i morat ćemo ga baciti. Zbog toga nije dobro miješati sjemenje, a i financijski je neisplativo. S više hranilica u kojima je samo jedna vrsta sjemenki povećavamo i raznolikost ptica u našem vrtu. Ptice tako lakše dolaze do željene hrane, a i gužva na ostalim hranilicama bit će manja.
- **Hranilicu obvezno trebamo svakodnevno nadopuniti novim zalihama hrane** budući da će ptice razviti naviku vraćanja na mjesto gdje su pronašle obrok.
- **Hranilicu trebamo čvrsto postaviti i redovito je čistiti** da se spriječi dolazak nepoželjnih posjetitelja, prvenstveno miševa i štakora, te razvoj plijesni koje mogu uzrokovati infekcije dišnih putova u ptica.

- **Najbolje je započeti s jednostavnim hranilicama i lako dostupnom hranom.** Promatranjem ptica u vrtu vrlo brzo ćemo naučiti koja hrana kojoj vrsti više odgovara pa ćemo se lako moći prilagoditi svakoj od njih.
- **Treba izbjegavati kruh, osobito svježi.** Kruh ne bismo trebali uvoditi u ishranu ptica jer se mogu predozirati ugljikohidratima (šećerom), oboljeti i prerano uginuti. Ako već dajemo kruh, tada neka to bude stari osušeni kruh sa sjemenkama, sitno natrgan i nipošto ne smije biti pljesniv. Najbolje je da ga izdvojimo u zasebnu hranilicu. Tako ćemo privući vrapce, koji ga obožavaju, u drugi dio vrta, i time osloboditi druge hranilice onim vrstama koje, zbog agresivnosti vrabaca, teže dolaze do njih.
- **Prilikom padalina trebamo pripaziti da je hrana i dalje dostupna, suha i da nije prekrivena snijegom.**
- **Voda je važna jednako kao i hrana, osobito zimi.** Pticama bismo trebali osigurati svježu vodu svaki dan. Pri vrlo niskim temperaturama vodu trebamo mijenjati češće (2-3 puta na dan).
- **U kućice za ptice ne stavljamo hranu** jer su one mjesto za gniježđenje, a ne za hranjenje.

BRGLJEZ

CRNOGLAVA SJENICA

KOJA JE HRANA PRIMJERENA PTICAMA?

Različite ptice hrane se različitom hranom, no okvirno hranu možemo podijeliti u nekoliko skupina:

1

NESOLJENI, NEDIMLJENI GOVEĐI ILI JANJEĆI LOJ

Visokoenergetska hrana vrlo vrijedna tijekom zimskih mjeseci. (Biljne masti ptice će unijeti u organizam hraneći se različitim sjemenkama.)

2

VOĆE

(suho i svježe)

- Suho voće
(groždice, marelice, smokve, jabuke)
- Jabuka
(cijela ili narezana na komadiće)
- Naranča i grejp
(narezani na polovice ili kriške)
- Grožđe, razne bobice, šipak

3

STARI KRUH

(ne smije biti pljesniv)

4

SJEMENKE

- Sjeme uljane repice
- Sjeme šafranike
- Sjemenke bundeve
(najbolje oljuštene)
- Heljda
- Sjemenke suncokreta
(neoljuštene sjemenke su pticama odlična hrana)
- Sjemenke lana
- Proso
- Raž
- Ječam
- Zob
- Pšenica
- Kukuruz
(samljeven, u obliku pahuljica ili cjelovito zrno)

5

ORAŠASTI PLODOVI
I MAHUNARKE

- Orasi
- Lješnjaci
- Indijski oraščići
- Bademi
- Kikiriki
- Pinjoli
- Leća

VAŽNO: Trebamo obratiti pozornost pri kupnji orašastih plodova i sjemenki. Navedene namirnice ne smiju biti pokvarene jer se u tom slučaju razvijaju aflatoksini koji su kancerogeni i izazivaju trovanje kod ptica, ali i ljudi.

IZVORI:**Knjige:**

Burton, J. A., 2005. *The Ultimate Bird Feeder Handbook*.
New Holland Publishers. United Kingdom, str. 1-128.

Burton, R., 2005. *Garden bird behaviour;
how recognize and interpret everyday bird activities*.
New Holland Publishers. United Kingdom, str. 1-144.

Moss, S., Cottridge, D., 2003. *Attracting birds to your garden*.
New Holland Publishers. United Kingdom, str. 1-160.

Internet:

www.ptice.hr/hranjenje_ptica.htm
www.bvo.zadweb.biz.hr

ZOO
Zagreb

Ustanova Zoološki vrt grada Zagreba

Zoological Garden of Zagreb

Maksimirski perivoj bb, 10000 Zagreb

OIB 69262261098 / **MB** 2262622

Žiro račun (Zaba): 2360000-1101983046

Tel: 01 2302 198 / **Fax:** 01 2302 199

E-mail: info@zoo.hr / www.zoo.hr